

V·EESTI

RAADIO

NÄITUS

18-23
NOVEMBRINI
1933

SLASTNIKOV.

SUURIM RAADIOÄRI EESTIS

KÕIGE MITMEKESISEMA
JA TÄIUSLIKUMA LAOGA
RAADIOAPARAATIDES
JA ÜKSIKOSADES

Oma laboratoorium
ja parandustöökoda

AKKUMULAATORITE
LAADIMISE JAAM

SUUREMATE VÄLJAMAA
RAADIO TÖÖSTUSTE
ESINDAJA EESTIS.

A/S.

Tormolen & Ko.

INNAS, RAEKOJA PL. 17 TEL. 428-06
NARVAS, JOALA TÄNAV

väljapanekud väikses Börsi saalis

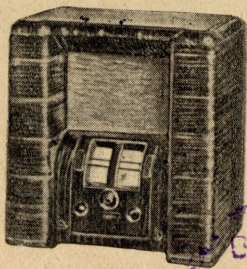
V EESTI RAADIONÄITUSEL

TUTVUNEGE

EUROOPA

PARIMATE

APARAATIDEGA

A/S. TORMOLEN & Ko. juures

Järgmised aparaadid on kõik meisterteesed omaette :

BLAUPUNKT 3000 2-e kõrgesagedus pentoodiga vastuvõtja. Ületamatu selektiivsuses seda tüüpi aparaaadi juures.

BLAUPUNKT SUPER 4 Neljalambiline super. Ülimoodne aparaat automaatse fading reguleerimisega, varustatud heksoodidega ja binoodidega.

LORENZ HEILSBURG Moodne kolme häälestusahelaga pentood aparaat 3-e lambiga.

LORENZ SUPERCELOHET Neljalambiline super heksoodidega ja pentoodidega. Kõik viimased uudised tarvitusele võetud.

EMERSON Viienda Eesti raadionäituse imeaparaat. Äärmiselt kompaktnel, sisseehitatud dünaamilise valjuhääldajaga 5-e lambiline super vahelduva ja alalise voolu jaoks 110 ja 220 volti.

KÕIK moodsa aparaaadi ehitamiseks vajalikud üksikosad, nagu: kalaan isolatsiooniga mitmekordsed pöörkondensaatorid, heksoodide ja binoodide lambipesad jne. jne.

Kui raadioga tegemist siis juba

A.-S. Tormolen & Ko'ga

Tallinnas, Raekoja plats 17, tel. 428-06

2
Bibliotheca
Universitatis
Tartuensia
1922.01075
126184

6 1137178x

ROOTSI RAUDNIKKEL
KÜTTE- JA ANOOD-
AKKUMULAATORITE

ELUIGA JA VASTUPIDAVUS
on vähemalt 10—20 korda suu-
rem kui tinaakkumulaatoritel!
See on juba mitmekümne aasta
kestel kindlaks tehtud.

*Ärge kulutage sellepärast oma
raha vastupidamata elementide
peale.*

PEAESINDAJA:

TEHNILINE KONTOR JA LADU

HUGO LOHMANN

PIKK TÄN. 33. TELEFON 441-98

Nõudke hinnakirju

ARCTURUS

raadiolambid inklusiiv kõige uue-
mad Ameerika raadiolambi tüübid

ATWATER-KENT

raadiovastuvõtte aparaadid, 6-e
lambilised kuni 8 lambilised,
175—2000 m. lainepikkusele
8" ja 12" valjuhääldajatega.

Mc MURDO-SILVER

raadiovastuvõtte aparaadid,
13 lambilised, 13—550 m. laine-
pikkusele.

6-e ja 7-me lambilised, AC-DC
raadiovastuvõtte aparaadid
175—2000 m. lainepikkusele.

Ins. K. Loik, Tallinn, S. Karja 19/2.
Telef. 446-81 ja 469-11

V E E S T I

Raadionäitus

BÖRSISAALIDES 18.—23. NOVEMBRINI 1933.

Sisukord:

Viiendaks Eesti Raadionäituseks	5
Näituse hoone plaan	9
Väljapanekute nimestik	11
Raadiomõtteid näituse puhul	20

Raadionäitusel käijad!

KÜLASTAGE

SUURIMAT JA SOLIIDSEMAT

PEALINNA KOHVIKUT

Heinmann'i

PIKK T. 11 ja S. KARJA T. 4

Alati saadaval maitse-
vad kondiitrisaadused.

I auhind 1927. a. Tallinnas, I auhind 1928. a.
 I Raadionäitusel, I auhind 1929 a. II Raadionäi-
 tusel, I auhind 1930. a. T. E. P. S. näitusel, Tallinnas.

V RAADIONÄITUSEL ESITATUD

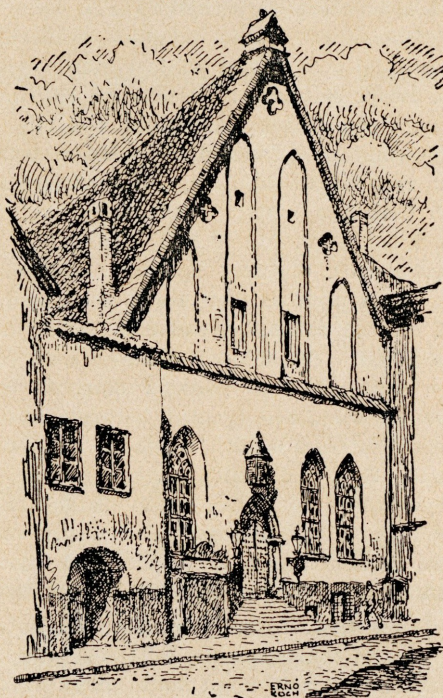
Akkumulaatorid
Statsionäär akkumulaatorid
Anoodpatareid „VITA LUX“
Taskulambipatareid „LUX“

MÄRJAD JA KUIVAD KÜTTEPATAREID
 MÄRJAD JA KUIVAD ELEMENDID

KELLA JA TELEFONI ELE-
 MENDID IGAS SUURUSES.

V EESTI RAADIONÄITUSEKS.

Raadio, tema tähtsus ja areng — maksab sellest üldse enam kõnelda või kellelgi selle vastu tunda huvi? Eks ole ta ju piltlikult öelda otse raadiokiirusega arenenud ja levinud, ning tänapäeva elus kuju-

Börsemaja milles asub V Eesti Raadionäitus.

nenud sama harilikuks ja endastmõistetavaks asjaks, nagu seda on elekter, telegraaf, telefon, fotograafia, aeronautika jne., millela meil maailma oleks võimata kujutleda. Eks ole raadio tähtsusega arvestades riigid ta arendamise ja kasutamise võtnud enda kätte või vähemalt enda kontrolli alla ning ta enam või vähem rakendanud enda teenistusse. Hitleri üheks esimeseks sammuks, kui ta oli saanud võimule, oli „tasalülitada”

ja enda teenistusse rakendada raadiot, ringhäälingut. Ja peab tunnistama: raadio kaasabita poleks tal iialgi läinud korda nii ruttu ja kergesti vallutada kogu maad ning seal üleöö luua ühtlast korda.

Tõepoolest — raadio ülistamiseks pole tänapäev enam mingit põhjust. Otse selle vastu — peame teda maha tegema! Täie tõsidusega! Sest raadio ülikiire areng ja määratu levik on paljudes tekitanud arvamuse, nagu oleks ta juba täielikult välja arenenud ja raadiovastuvõtja saanud tavaliseks tsiviliseeritud inimese igapäevaseks tarbeasjaks, nagu seda on näiteks telefoniaparaat, mille tehnilise konstruktsiooni üle ta kasutajal pole mingit põhjust murda pead. See on täitsa ekslik seisukoht! Raadio on alles oma tehnilise arengu poolel teel, pole vahest veel niigi kaugel. Muidugi — mulluse ja ülemullusegi vastuvõtjaga võib tänapäev veel vabalt kuulata, väga hästigi kuulata. Tarvitseb teda aga ainult pealiskaudseltki võrrelda uusimate mudelitega, kui ilmneb hiigla vahe nii vastuvõtu kvaliteedis, ulatuses, aparadi käsitamises kui hinnaski. Kuid need on õieti ainult peensused, pisiasjad, sest senised raadioaparaadid on üldse kõik veel hoopis poolikud. Täiuslikuks võiksime neid nimetada alles siis, kui nad ühes häälega annavad edasi ka pildi. Ja on seejuures igauhel kergesti käsitatavad ning hinnalt kättesaadavad. Sinna on aga veel palju, palju maad. Sest pildiraadio, kaugenägemine, on oma arengus jõudnud alles umbes nõnda kaugele, kui ringhääling oli aasta kümne eest. Meil Eestis võimaldub käesoleval raadionäitusel ju alles esmakordselt teha üldse tutvust kaugenägemisega!

Nii siis on meil vägagi põhjust tunda huvi raadio arengu vastu ja tähelepanelikult jälgida selle avaldusi. Seda võimaldavad meil, nagu mujal maailmaski, kõige paremini iga-aastased raadionäitused, kus nii kodu- kui välismaa raadiotööstused esinevad oma uudissaavutistega. Raadionäituste küllastamine on aga raadioharrastajaile tähtis mitte üksi seepärast, et ta seal võib tutvuda kõige uuemate aparatidega, vaid, mis veel tähtsam, neid üksteisega võrrelda. Ainult nii on igauhel kergesti võimalik saada selget ülevaadet üksikute aparatide paremusist. Seepärast — kõik V eesti raadionäitusele ja kaugenägemise-demonstratsioonidele!

Raadionäituse päevad.

Laupäeval, 18. novembril kell 13 raadionäituse avamistalitus. Näitus avatud kuni kella 22-ni.

Pühapäeval, 19. novembril. Näitus on avatud kella 10—22-ni.

Esmaspäeval, 20. novembril. Näitus on avatud kella 10—22-ni.

Teisipäeval, 21. novembril. Näitus on avatud kella 10—22-ni.

Kolmapäeval, 22. novembril. Näitus on avatud kella 10—22-ni.

Neljapäeval, 23. novembril. Näitus on avatud kella 10—22-ni. Selle päevaga lõpeb ka raadionäitus.

NOACK

RAADIOPATAREID

NOACK

AUTOPATAREID

KUI PALJU

saate tagasi sellest, mis tuli on võtnud? Iga silmapilk võib kogu Teie varandus olla leekides, järgmisel hetkel leiate eest ainult ahervared. Tehke kindlaks kohe, kui suur on Teie hoonete väärtus, kui palju võite kaotada tule läbi. Teie imestate isegi, kuidas võite nii hooletumalt ümber käia oma varandusega. Summast, mille olete saavutanud oma hoonete väärtuse arvestamisega, võib lühikese ajaga järele jääda vaid unistus. Kuid tuli ei kohuta Teid, kui olete oma varanduse täie väärtuse eest kinnitanud soliidses kinnitusseltsis. Teie võite olla muretu, poliis toob Teile nõiaväel tagasi selle, mis on võtnud tuli. Loobute kinnitamast, ei saa Teie tagasi midagi sellest, mis on võtnud tuli.

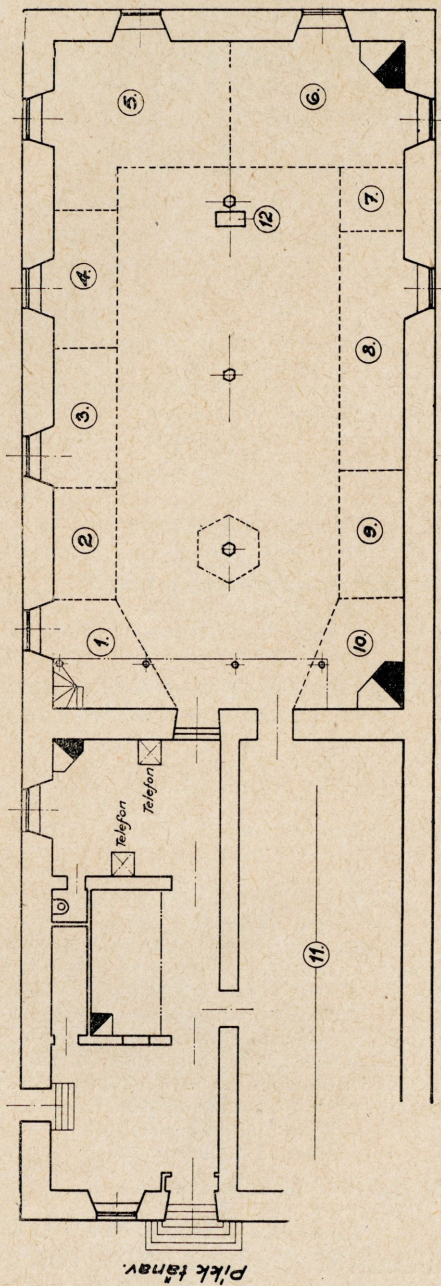
EESTI KINNITUSSELTS

„POLARIS“

Tallinn, V. Viru 12. Telef. 426-66

Toimetab tule-, murdvarguse-, veo-, väärtsaadetiste-, kasko-, klaasi- ja kaubasaadetiste-kindlustusi.

BÖRSISAALI PLAAN.

Pikk tänav.

Parimad madalsagedustransformaatorid ilmaturul
Ferranti Limited

Hoffinwood

Inglismaal

Harilikud madalsagedustransformaatorid
 mähiste keerdude vahekorraga 1 : 3,5

Tüüp AF 5	Kr. 36.
„ AF 3	„ 30.—
„ AF 8	„ 15.—
„ AF 10 (1 : 3)	„ 9,50
„ AF 6 (1 : 7)	„ 36.—
„ AF 7 (1 : 1,75)	„ 36.—

Moodsat lõppkõvendusastet on võimalik teostada kõige otstarbekohasemalt

Push-Pull lülitusseadega

Tüüp AF 5c (1 : 3,5)	Kr. 40.—
„ AF 5cS (1 : 3,5)	„ 40.—
„ AF 6c (1 : 7)	„ 40.—
„ AF 15c (1 1) Klass B	„ 31.—
„ AF 17c (1:1)	„ „ 18.—

Kahekordse **Push-Pull** seade keskmine transform. AF 5cc (1 : 3,5) Kr. 42.—

Lõpptransformaatorid

Tüüp OPM 1, 5 ja 6 Kr. 29.—

(Mitmeastmelised nagu allpool)

Tüüp OPM 8 1 : 1 ja 15 : 1 Kr. 16.—

Mitmeastmelised Push-Pull väljumistransformaatorid

OPM 1c 1 : 1; 1,6 : 1 ja 2,7 : 1

OPM 5c 4 : 1; 7 : 1 ja 10 : 1

OPM 6c 15 : 1; 22,5 : 1 ja 45 : 1

kuni 200 mA. à Kr. 32.—

Klass „B“ OPM 15c 1 : 1; 1,6 : 1 ja 2,7 : 1

maks. 50 mA. A. v. Kr. 31.—

OPM 16c 15 : 1; 22,5 : 1 ja 45 : 1

maks. 50 mA. A. v. Kr. 31.—

OPM 17c 1,6 : 1 ja 23 : 1

maks. 50 mA. A. v. Kr. 18.—

Kui soovite, et Teie vastuvõtja laitmatult töötaks siis tarvitage FERRANTI KONDENSAA-TOREID (mahtuvusega 0.005 — 20 mf.) ja TAKISTUSI. Drosslid (Chokes), Pöörkondensaatoreid, Lambipesasi jne.

Parimad valjuhääldajad mitmesuguses hinnas; ka terved Raadio - aparaadid Kr. 700—400, kui ka lambid iseäranis kõrgesagedus pentoodid ja heptoodid ja mõöduriistad.

Esindaja Eestis

Dipl. ins. A. LUKK

Tallinn, S. Pärnu m. 17-1. Tel. 460-41.

Väljapanekud

V Eesti Raadionäitusele

ÄRID JA TEHASED:

Koht Nr. 2.

Akkumulaatorite ja elementide tehas

KONSTANTIN MÜHLVERK

Tallinn, Jaama tän. 8.

Akkumulaatorid

Statsionäär akkumulaatorid

Anoodpatareid „Vita Lux”

Taskulambi patareid

Märjad ja kuivad küttepatareid

Märjad ja kuivad elemendid

Kella- ja telefoni elemendid igas suuruses.

Koht Nr. 3.

Ins. K. LOIK.

Tallinn, S. Karja 19—2. Telefon 446-81.

Arcturus Radio Tube Co, Newark, N. J. U. S. A.

Raadiolambid

Atwater Kent Manufacturing Co, Philadelphia, Pa.

U. S. A.

Raadio vastuvõtjad

Silver-Marshall Co, New York, U. S. A.

Raadio vastuvõtjad.

Koht Nr. 4.

Elektrotehnika laboratoorium

JAAKSON ja JÄTMAR.

Tallinn, Luise 5, kõnetraat 448-33.

2-lambiline võrkvastuvõtja, sisseehitatud dünaamilise
valjuhääldejaga, tüüp V 211 D

3-lambiline võrkvastuvõtja, sisseehitatud dünaamilise
valjuhääldejaga, tüüp V 321 D

4-lambiline võrkvastuvõtja, sisseehi-
tatud dünaamilise valjuhääldeja-
ga, tüüp VT 22 D

Kantavad lühilaine saate-vastuvõtte jaamad 150 km
telefonierimise ulatusega, tüüp SV 3

Mitmesugused alaldajad akkude laadimiseks kaar-
lampide kütteks j.ne.

ELEKTROTEHNIKA
LABORATOORIUM

Jaakson & Jätmar

VALMISTAB:

Raadio saatjaid

Vastuvõtjaid

Võimendajaid

Helifilmi seadeid

Alaldajaid

Transformaatoreid

Drosseleid

Valjuhääldajaid

Mikrofone

Lainemõõtjaid

Moodulatsiooni-
mõõtjaid

Kollektiivheli-
seadeid

Amatööridele

üksikosi

Reguleerib
aparaate

j. n. e.

KÜLASTAGE MEIE VÄLJAPANEKUID
JA NÕUDKE SELETUSI

TALLINN, LUISE 5. TELEF. 448-33

Transformaatorid ja drosselid igaks otstarbeks

Jõuvõimendaja 50 vatti kino otstarbeks

Valgushelifilmi eelvõimendaja ja ausatz.

Dünaamilised valjuhääldajad vastuvõtjatele ja võimendajatele

Kaugenägemise seadeldis Brauni toru abil — tema jaoks alaldaja 4000 v. ja kallutusaparaat.

Koht Nr. 5.

EESTI PHILIPS A/S.

Tallinn, Rüütli 15.

Moodsad Super-Inductance vastuvõtjad vahelduva ja alalisvoolule. Minivatt raadio-lambid ja üksikosad. Tüüp 636 vahelduva voolule.

7-lambiline Super-Inductance vastuvõtja. Sisseehitatud dünaamilise valjuhääldajaga, automaat hääletugevuse ja fading'u reguleerijaga. Kõlatu häälestus. (Silent tuning). Micrometer-skala.

Tüüp 634 A 4-lambiline „Super-Inductance” vastuvõtja pae filtriga ja „Binode” lambiga. Automaat fading'u reguleerija. Tundelikkuse valijaga. Micrometer skaalaga.

Tüüp 834 A 4-lambiline „Super-Inductance” vastuvõtja. Kahe K. S. astmega ja sisseehitatud dünam. valjuhääldajaga. Gradueeritud skaalaga.

Tüüp 938 A 3-lambiline universaal vastuvõtja. Lainte piirkond 15 kuni 2000 mtr. Dünaamilise valjuhääldajaga.

Moodsad Philips Minivatt lambid:

Binodid. Hexodid. K. S. Pentoodid.

Lampide sisemised konstruktsioonid.

Nõudke ainult tuntud *prov. Jürgens'i*

BOR-THYMOL seepi

Londonis suure kuldaurahaga kroonitud.

Kaubamärk: „Pesev laps“

Kõrgemas headuses tualettseep:

vistrikkude, tedretähtede, päevapõletuse ja üleliigse higistamise vastu, teeb naha siledaks ja valgeks.

Müük apteekides, rohu- ja teistes paremates kauplustes.

URANIA

MOODSAIM JA SUURIM
PATAREIDE TEHAS
BALTI RIIKIDES

ELEKTRO-KEEMIA TÖÖSTUS

URANIA

VALMISTAB VÕISTLEMATA
HINDADEGA KINDLAS
HEADUSES IGASUGUSEID

ANOOD-,
TASKULAMBI-,
KAST- JA PULK-

PATAREISID

IGA URANIA ANOOD-
PATAREI ON PROOVI-
TUD ja PLOMBEERITUD

Üksikosad ehitajatele:

Takistused
Õlikondensaatorid
Plokkkondensaatorid
Elektrolüüt-kondensaatorid
Takistused
Transformaatorid
Pick-up'id.
Valjuhäldaja süsteemid.

Koht Nr. 6.

O/Ü. „ESTO-MUUSIKA”.

Tallinnas, Viljandis, Pärnus.

Patarei vastuvõtjad:

3-lamb. „Esto 3”
4-lamb. Universaal neutrodüün
4-lamb. Standart neutrodüün.

Võrkvastuvõtjad:

Tartu Telefoni Vabriku:

3-lamb. Maailma Super 34, heksoodiga
4-lamb. „Progress D 4”
2-lamb. „Kalev 34”

Horniphon:

10-lambiline võrkvastuvõtja 2 valjuhäldajaga

Valvo ja teised raadiolambid. Plokid ja takistused.
Varta, Noack, Lux akkumulaatorid. Anood patareid. Standard anoodid. Dünaamilised ja magnetilised valjuhäldajad. Valjuhäldajate süsteemid.
Pick-up'id (elektri membraanid)
Kondensaatorid
Skaalad.

Nõudke

ANUSOL

GOEDEKE & Ko. A/S.

HÄMARROIDIDE

(päratõmboonte) haiguste vastu. Õiged ainult punastes karpides vabriku plommiga. Suur karp sisaldab 12 tükki, väike karp sisaldab 6 tükki. Müük apteekides.

Koht Nr. 8.

TELEFUNKEN

Tallinn, Vene tän. 11, kõnetr. 428-03.

Telefunken 1933/34 vastuvõtjad

3-lambiline Superhet Telefunken „Nauen”

T. 330 WL, sisseehitatud dünaamilise valjuhääldajaga

3-lambiline Superhet Telefunken „Nauen”, sama kui eeltähendatud kuid sisseehitatud lühilaine osaga T. 330 WLK

4-lambiline paelfiltriga vastuvõtja. Telefunken „Admiral”, sisseehitatud dünaamilise valjuhääldajaga T. 346 WL

5-lambiline 6-ahelaline Superhet „Telefunken Bayreuth”, sisseehitatud dünaamilise valjuhääldajaga ja optilise häälestusseadega „Orthoskoop’iga” T. 653 WL

5-lambiline 6-ahelaline Superhet Telefunken „Bayreuth”, sama kui eelpooltähendatud kuid sisseehitatud lühilaine osaga T. 653 WLK

4-lambiline 3-ahelaline vastuvõtja Telefunken T. 343 W

5-lambiline 6-ahelaline Superhet, sisseehitatud dünaamilise valjuhääldajaga Telefunken T. 650 WL.

Telefunken dünaamilised valjuhääldajad D 81

UUDIS!

RAADIO

UUDIS!

„REX“

Sügishooaja moodsam, nõuetavam ja ajakohasem 3 lambiline võrkvastuvõtja. Absoluutselt selektiivne, nägusast kastis, valjuhääldajaga — maksab Kr. 145.—

Müük ainult raadioäris

Viru tänav nr. 8. Telefon 466-83

Osamaks võimalik. Näitusel ei esine.

Telefunken magneetilised valjuhääldajad L 60
Telefunken raadio vastuvõtu alaldaja ja saatelambid — kõik tüübid
Segamiste kõrvaldamine
Segamiste kõrvaldamise seaded — plokkkondensaatorid, drosselid jne.
Segajaid otsija aparatuur.
Telefunken hõbe antenn segamiste kõrvaldamiseks kõikide üksikosadega.
Telefunken kõne- ja muusika ülekandeseaded.
Grammofoni elektri membraanid.

Koht Nr. 9.

TARTU TELEFONI VABRIK A/S.

Tartu, Puiestee 9/11.

3-lambiline võrkvastuvõtja „Maailma Super 34” heksosoodiga
4-lambiline võrkvastuvõtja „Progress D 4”
2-lambiline võrkvastuvõtja rahvaaparaat „Kalev 34”
Elektrodünaamilised valjuhääldajad
Mitmesugused raadio vastuvõtte aparaatide üksikosad.

Koht Nr. 11.

Väike Börsi saal.

A/S TORMOLEN JA KO.

Tallinn, Raekoja plats 17.

Võrk vastuvõtte aparaadid:

Blaupunkt Super 4, neljalambiline

„ 3000 kolmelambiline

„ 4004 neljalambiline

Emerson LW 250, viielambiline super alalise ja vahelduvvoolule.

International 5, Ameerika super

Loewe võrkvastuvõtjad

Lorenz „München”, kahelambiline lühilaine osaga.

„ „Heilsberg”, kolmelambiline

„ „Supercelohet”, neljalambiline super aut. fading regul.

Reico „Europa”, kolmelambiline

„ „Atlantis” „

„ „Transatlantic” Super

Ex. Inv. Univ. Tart.

Schaub „Bali”, lühilaine osaga

„ 4, neljalambiline

„ „Windsor” kapp grammofon

Patarei aparaadid:

Toko 34, neljalambiline, praegusaja nõuete kohaselt ehitatud patarei vastuvõtja.

Valjuhääldajad:

„Beteco” vabavõnke süsteemid

Blaupunkt dünaamilised igasugustes suurustes

„ magneetilised valjuhääldajad tüüp U100

Körting dünaamilised valjuhääldajad.

Osad:

Loewe katoodkiirte (Brauni) toru

Elektri kella mehhanismid

Elektri grammofoni mootorid

„ membraanid (pick-up'id)

Ühe ja mitmekordsed pöörkondensaatorid kalaamisolatsiooniga

Suured skaalad

Potentsiomeetrid lüljatega

Mitmesugused väiksemad üksikosad.

Koht Nr. 12.

K/Ä. „RINGRAADIO”

Tallinn, Pikk 40.

„Raadioleht” —

1927, 1928, 1929, 1930, 1931 aastakäigud.

Raadio käsiraamat:

E. Aisberg. Nüüd ma tean.

„Raadiokliinik“

TALLINN, KULLASEPA TÄNAV Nr. 8.

Ainuke paranduskoht, kus tehakse raadio-, grammofoni ja muid parandustöid, ruttu, odavasti ja hästi. Ehitatakse moodsaid uusi aparate ja müüakse kõige odavamalt üksikosi isehitajaile. Akkude täitmine. Peatelefonide magneetimine. — Maksuta nõuanne.

AMATÖÖRID:

Koht Nr. 7.

Ins. KAASIK,

Nõmme, Pikk 41.

Kaugenägemise aparaat.

TOMAS NEUDORF,

Nõmme, Lemmiku 28.

4-lambiline paelfiltri patarei vastuvõtja.

HARALD JÜRGENS.

Tallinn, Saue 4.

2-lambiline võrkvastuvõtja, ehitatud konstrueerija
enese süsteemi järele, mis võimaldab lampide
võimendustegurit kuni 100% ärakasutada.

JAKOB PARTS

Tallinn, Kuninga 6—1.

Mavomeetrile sisseehitatud kombinatsioon voolu ja
pinge šunt.

Kui

mõeldakse heale trüki-
tööle siis mõeldakse ka

A-S.

**ÜHISELU
TRÜKIKOJALE**

TALLINN

PIKK UUL. 42

TELEF. 442-04

Fred A. Albini

RAADIOMÖTTEID NÄITUSE PUHUL.

Raadionäitused on terves maailmas kujunenud teatavaiks kontrolltoiminguiks raadiotööstusele ja ka raadiotehnikale, kus möödunud aasta saavutised tuuakse kõige laiema publiku kohtu ette. Näituse ajaks toovad tehased omad hoolega varjatud „naelad” välja ning näitusega algab rünnak ostjaskonna taskutele ja selle rünnaku lõpptulemuse väljavaateid ennustab sageli uudistoote edu ja huvi, mida ta suudab äratada näitusel. Välismaail on saanud raadionäitused samasuguseks oodatud suursündmusiks nagu igasügiseseid „autosalongid”. Oludest tingituna ei saa meie raadionäitusil olla sarnast tähtsust juba sel lihtsal põhjusel, et meil puudub suureulatusline raaditööstus, mida vähegi võidaks võrrelda välismaa omaga. Välismaa raadionäituse uudiseid on asjasthuuvitatuile aga juba varakult tutvustanud vastav perioodiline kirjandus, kuid seda suurema huviga ootavad ka asja kursis olevad isikud raadionäitust lootusega vast näitusel oma silmaga võida näha neid raadotööstuse vääristooteid, milledega varem tutvunedi vaid kirjelduste läbi.

Eestis avab raadionäitus pikema ajavahemiku järele jälle ukсед 18. novembril. Poleks vast liigne veidi iseloomustada vahet viimase ja tänavuse raadionäituse vahel, õigem loetella neid edusamme mida on teinud raadiotehnika eelmisest raadionäitusest saadik tänaseni. Nende ridade ülesanne pole peatuda üksi-

kute firmade toodete juures, sellepärast piirdume vaid üldise võrdlusega.

Lampide valmistamistehnika arenedes on üldiselt tõusnud lampide võimendus, vähenenud nende tundelikkus mehhaaniliste ning elektriliste maltreeterimiste vastu ja seepärast paistab silma kõigepäält relatiivselt väikene lampide arv vastuvõtjas (3 lambilised superid!) ning vastuvõtjate kokkuehitus valjuhääldajaga.

Superheterodüünlülitis elab läbi oma kolmandamat suurt tõusuperioodi ja näib, et seekord on vist selle lülituse „pendeldamised“ lõppenud ning lülitis jääb püsima „lülituste kuningana“ omal troonil, kuna ükski teine lülitis ei võimalda saada nii veikesse reguleeritava orgaanide arvuga (ainult 2 häälestatavat vönkeringi!) säärast võimsust, tundelikust ning selektiivsust. Viimane takistus lülituse edu teel — suure lampide arvu lohemadu — on lõplikult võidetud uute lambi tüüpide loomisega. Teame ju kõik, et alles aastat viis tagasi loeti superheterodüünlülituse minimaalseks lampide arvuks 6 lampi. Pentoodide avastamine vähendas lülituses ühe lambi võrra anoodvoolu, kui kallima, hävitajaid. Sellegi pääle vaatamata leidis 8—10 ja isegi rohkema lampidega superisi. Esimene pettumus ja ühtlasi huvi langus selle lülituse vastu avastus varsti pääle lülituse levikut, kui selgus, mäherduse kohutava voolukuluga tuli arvestada. Võrk-anoodide ja vahelduvvoolu küttega lampide ilmudes algas uus tõus superile ja lõpuliku triumfi avas lülitusele heksoodide kasutusele võtmine. Tänavu sügisel ilmusivad turule terve rida vaid 3 lambilisi superisi, millede võime, tundelikus ja selektiivsus ületavad eelmiste aastate 6—8 lambiliste lülituste omad. Suuremat ja paremat võitu ei oska endale kujutella.

Mäletame kõik veel neid aegu, kus valjuhääldaja elas kibedas vaenus vastuvõtja audiooniga. Niipea, kui vahekaugus nende kahe vahel kahanes üle lubatud piiri, sageli 2—3 meetrit, pistis valjuhääldaja vihaselt huilgama. Raadiotehnika vangutas pead, pannes nähtele sügavmõtteliselt diagnoosi: „akustiline resonans!“ — võhik aparaadiomanik aga ei osanud muud, kui ahastades lülida välja vastuvõtja. Alles mõne aja möödudes taipas ta et hulumise põhjuseks oli piiriõiguse rikkumine kahe tigateda naabri vahel.

Tänapäev loetakse normaalseks nähteks valjuhääldaja kokkuehitamine vastuvõtjaga ühisesse kesta:

lampide valmistumistehnika on lahendanud piiriküsimuse.

Domineerib igalpool — võrkvastuvõtja — ja „ühenupuline“. Selle väljenduse all mõistetakse harilikult vastuvõtjat, millel teatava saatejaama väljaotsimiseks on vaja käsitada ühte ainust nuppu. Tõeliselt on neid nuppe tavaliselt rohkem, kuigi teiseks otstarbeks. Enamikus on olemas pääle mainitud nupu veel a) hääletugevuse reguleerimiseks, b) lainepiirkonna lülimiseks, d) voolu välja ning sisselülimiseks ja e) sageli ka helivärvi reguleerimiseks erilised nupud. Tehase kombinereerimisoskusest oleneb nende nuppude ülesannete koondamist suuremal ehk vähemal määral vähema arvu nuppude alla, kuid häälestusnuppe peab olema vaid üks. See on kujunenud juba „conditiosine qua non-ks“.

Raadio vastuvõtja on muutunud tõeliselt käepäraseks aparaadiks — senikaua, kahjuks, kui ta on võrkvastuvõtja. Patarei vastuvõtja on vähe edasi arenenud, selle neetud appendixid, mis tema käsitamisel väga tülikaks teevad eriti maal, patareid — on patarei vastuvõtja arenemisel nagu veskikivid jalus. Elektrotehnika häbiks peab nentima, et patareide kõrvaldamiseks, nende täiendamiseks, või nende hinna alandamiseks näib olevat kõik teadus ja tarkus jõuetu. Patareide alal näib elektrotehnika jäänud uinuma viimased paarkümmend aastat, kuna selle aja jooksul pole suudetud pea mingisugust täiendust avastada. Ons tõesti patareide küsimuses jõutud viimase võimaluse piirini? Ei tahaks küll kuidagi uskuda seda, pigemini on jäänud see küsimus hooletuseks sest elektrivõrkude laienemisega, maa elektrofiteerimise arenemisega, väheneb patareide küsimuse teravus ikka enam ja enam. Ja seda kahjuks just meile, kus meil väljaspool linnade piire on elektrivõrkusid vähe ning patareivastuvõtjate arv selletõttu veel küllalt suur. Rikkalik statistika selle küsimuse üle tõestab aga, et just see on ainukeseks põhjuseks, miks raadio maal ei levi. . .

Ei saa siiski salata, et ka patarei vastuvõtjate väärtus on tõusnud aastatega võrreldes. Uute lampide kasutamisele võtmisega on suudetud leida teid anoodvoolu kulu vähendamiseks, vastuvõtja tundelisuse tõstmiseks, lülituste lihtsustamiseks ning selektiivsuse, selle tänapäev otse hädavajaliseks saanud omaduse tõstmiseks.

Vastuvõtjate tehniline külg on igati paranenud, nende hinnad langenud — isegi meil, meie kõrgete, peaaegu keelutollide kiuste, dünaamiline valjuhääldaja on võidelnud endale kätte lõpliku positsiooni vastuvõtjas, parandades ülekande kvaliteeti võrratumalt ja — kui meie siiski ei saa kuulata oma eeskujulise vastuvõtjaga kõiki neid saatjaid, millede nimed figuureerivad vastuvõtjate skaaladel, siis ei peitu viga kindlasti mitte vastuvõtjais — vaid terves ringhäälingu korralduses Euroopas. Otse ürghoogne saatejaamade arvu ning nende võimsuste tõstmine on viinud meid sellesse ummikusse, kust ei näe väljapääsu. Euroopas töötab tänapäev pea 3 korda rohkem saatjaid, kui neid võiks olla selleks, et saatjad üksteist ei segaks. Korra loomise küsimusega selles kaoses näib olevat lugu pea samane, kui kurikuulsa relvastusküsimusega Rahvasteliidus. . .

15. jaanuari öösel toimub üleminek uuele n. n. Luzerni kava lainejaotusele. Sellest oodatakse palju kasu Euroopa ringhäälingu asjandusele, kuid kogemused on õpetanud meid olla pessimistlikud, raske on tänapäev midagi ennustada.

Eeltoodud põhjusel on püütud leida, uusi teid ja arenemisvõimalusi ringhäälingule. On otsitud ruumi sealt, kus seda on loota, nimelt lühilainete piirkondest. Seepärast on uutel vastuvõtjail sageli sisseehitatud ka lühilaine osa. See ehitusviis on muutumas juba normaalseks. Viimasel raadinäitusel oli võimalik märgata vaid esimesi arglikke samme sel alal.

Kahjuks on aga lühilainete ala alles lõpulikult talt-sutamata ning veel pole suudetud lühilaineid paenutada soovitud määral inimlise tahte alla ja selletõttu omab lühilaine osa vastuvõtjas rohkem kurioosumi ning katse kuju. Kahtlematult aitab aga lühilainete populariseerimine palju kaasa nende tundma õppimisele. Lühilaine jääb oletatavasti veel mõneks ajaks „üllatuste laineiks”.

Raadiotehnika noorima võsu — kaugenägemise ala — on see kus on märgata kõige vähem käegakatsutavat edu. Pisasjus on väga palju tehtud, rida maailmakuulsaid nimesid on lakkamatult töös nende aparaatide viimistlemise kallal — laiemaile hulkadele annab aga kaugenägemine tänapäev veel liiaks vähe. On veel palju maad vaja sammuda kobades ja lakkamatult katsetades raskeil uurimusteil enne kuni jõu-

takse sellise aparaaditiüübini, mida võib kerge südame-
tunnistusega anda üldiseks tarvitamiseks.

Takistusi kaugenägemise aparaatide väljaarene-
miseks on sedavõrd palju, et isegi ei oska otsustada,
missuguse kõrvaldamisest alata. Esimene asi, mis
paistab silma võhikule, on nähtava pildi pisikesed
mõõted ja nõrk valgustus. Sellejärele tuleb pildi mit-
teküllaldane selgus, mille detailid jäävad kaunis sega-
seks nii et tänapäeva kaugenägemisseaded võimalda-
vad vaid suurejooneliste kujutiste edasiandmist — ku-
jutisest saab n. ö. üldmulje. Ainult tänapäeva kauge-
nägemisseade töötamispõhimõtte tundja võib teada, kui-
võrd keeruline on see aparaat ja missugusist pisi-
asjust sõltub aparaatuuri korralik töötamine. Põhi-
mõtteliselt on aparaat sama, kas kasutatakse saatja
ning vastuvõtja vahel traatjuhet või raadiolainet. Te-
gelikult on aga raadiolaine kasutamisel ees veel eri-
lised raskused, sest kaugenägemise aparaat vajab
üleandmiseks väga laia laineriba, kaugelt laiemat, kui
seda vajab harilik ringhäälingu saatja (9 kilotsükli).
Tollepärast võib kaugenägemis-aparaatuuri kasustada
eestkätt vaid lühilainete piirkonnas, missugune aga,
nagu juba eelpool mainitud, veel ei ole täiuslikult pae-
nutatud inimese tehnilise tahte alla. Seega jääb vaid
oodata ära mida toob tulevik sel alal. Raadiotehnika
jätab enda kõrge arenemisastme pääle vaatamata
esialgu mõnede küsimuste pääle vastused võlgu, mil-
liseid terve inimsugu pikisilmi ootab.

UUDIS!

RAADIO

UUDIS!

„CONDOR“

Sügishooaja moodsam, nõuetavam ja aja-
kohasem 4 lambiline võrkvastuvõtja. Abso-
luutselt selektiivne nägusastme kastis, valju-
hääldajaga — maksab Kr. 260.—

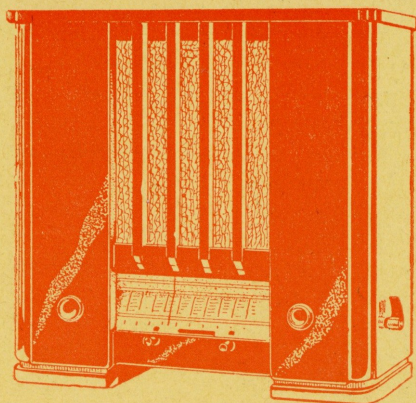
Müük ainult raadioäris

Viru tänav nr. 8. Telefon 466-83

Osamaks võimalik.

Näitusel ei esine.

Teie kuulete kogu maailma...

„Maailma-Super 34“
heksoodiga.

Teie võite nüüd kuulata mitte üksi Eesti, Soome, Vene, Saksa ja teiste Euroopa maade saatjaid, vaid kogu maailma. Üksainus käeliigutus ja Teie kõrva kostavad helid ookeanide tagant — Indiast, Jaavalt, võib olla isegi mõnelt kaugelt Lõunaookeani saarelt. Seda võimaldab meie

1934. a. suuruudis
„MAAILMA-SUPER 34“
heksoodiga.

Meie „Maailma-Super 34“ on oma võimelt ja konstruktsioonilt täieline meisterteos: üle 100 saatja vastuvõtt kõigil lainepikkustel 18—2000 m. — häälestamine ühe käeliigutusega — ühtlane, segamata ülekanne täie loomuliku kõlaedasiandmisega — heliplaatide-ülekanndeseade jne. Hind ühes lampidega vahelduv- või püsivvoolule Kr. 330.

Meie 1934. a. uudis igaühele:
Rahvaaparaat „KALEV 34“

Kahelambiline võrk-kaugevastuvõtja sisseehitatud dunaamilise väljuhääldajaga lainepikkustele 200—2000 m. ja heliplaatide-ülekanndeseadega.

Hind ühes lampidega vahelduvvoolule **Kr. 155.—**
„ „ „ püsivvoolule **Kr. 150.—**

Üldise tunnustuse võitnud vastu-
võtja „PROGRESS D 4“

Neljalambiline võrkvastuvõtja sisseehitatud dunaamilise väljuhääldajaga ja heliplaatide-ülekanndeseadega.

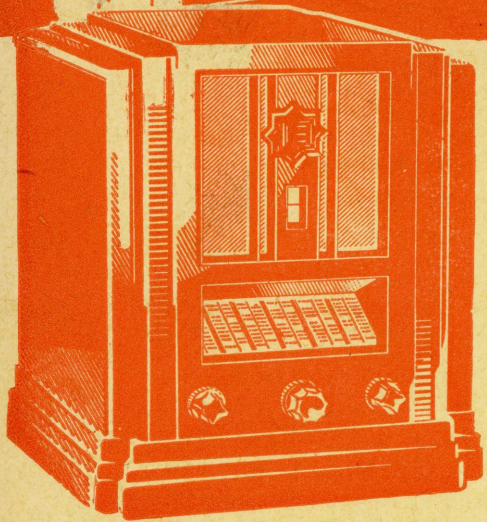
Hind ühes lampidega vahelduvvoolule **Kr. 275.—**
„ „ „ püsivvoolule **Kr. 265.—**

Meie raadioaparaadid on kroonitud 8 I auhinnaga ja 1932. a. Londoni näitusel „Grand Prix'i“ ja suure kuldaurahaga.

Tutvuge käesoleval raadionäitusel meie aparaatidega, et Teie ise võiksite veenduda nende paremusis.

TARTU TELEFONI VABRIK A/S.
TARTU, PUIESTEE 9/11. TELEFON 2-34.

A
 41 973 II
 126 184

*Tema taga
 keerleb
 maakera!*

TELEFUNKEN Superid „Nauen“ ehk „Bayreuth“ ühendavad Teid kogu maailmaga. „Bayreuth“ näitab Teile oma orthoskoobis iga üksiku saatja tugevuse. Nii teostub täp-

ne häälestamine. Tema kõvendus on 10-ne miljoni kordne ja hääletugevuse võnkumiste tasakaalustamine 1 : 300.000.

TELEFUNKEN

MAAILMA MARK

VABRIKU LADU EESTIS: TEHNILINE BÜROO H. OESTERLEIN TALLINN, VENE TÄN. 11. KÕNETR. 428-03
 SAADUSED SAADAVAL AINULT PARIMATES RAADIOÄRIDES ÜLE EESTI